

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be!

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.

Egyes szám ára 5 kr. o. o.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.

Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett 2. sz., az emelet hátsó részében.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Ecsben: Haasensteint és Vogelnél (Neuer Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel, Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition-Stuttgart.

Nyitlér sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj 1872 szeptember-decemberre 4 forint oszt. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

Ghyecy Kálmán nyilatkozatáról.

(Elmondá a baloldali kör. sept. 7-ki értekezletén.)

(KNG.) Ghyecy Kálmán nyilatkozatát figyelemmel átolvasva, legkevésbé sem csodálkozunk, hogy a balközépi kör sietett felelte — Tisza K. ibis, redibis indítványa alapján — napi rendre térni; azonban, bár hogy forgasuk, elemezzük a balközép nagy államférfiának nyilatkozatát, sehogy sem tudjuk megérteni, hogyan lehet ily higgadt megfontolással, szilárd meggyőződésre alapított enuntiatió után, azon párt élén maradni, mely az államférfi belátás és észlely érveit megvitatásra nem érdemesíté, s bár szinleg tisztelettel hallgatta végig böles előadását, sértőleg határozott fölötte, midőn kimondá, hogy „ennek nem most az ideje.“

Ghyecy több helyen hangsúlyozta, hogy pártja jelen álláspontját, eljárását nem helyesli; sokban elveit sem osztja; ennél fogva bizony nehéz próbára tette a vezérlete alatt álló tagokat, midőn a balközépi politika oly éles, szigorú s részrehajlóan még sem mondható bírálatát kelle végig hallgatniok; amde igaz az is, hogy e keserű kehely szálladéka ép magának a fővezérnek maradt, midőn szavai a pusztában hangzottak el, s meg kelle érnie azt is, hogy a mesternek tanítványai dic-táljanak.

Más parlamentáris országokban, ha a párt-vezér felszólal, nézeteit kitarja, indokolja, a párt e böleség által megindítva halad a kimutatott uton; itt másként történt: elhallgatatták őt, mert rosszul választá meg az időt a motio megtételére.

Páratlan eset az alkotmányos pártok életében!

Hisz miért választ a párt magának vezért? Nemde azért, hogy legyen, kinek böles belátásában megbizhassék, kit bátran követhessen. A balközép nem így cselekvék: fővezére nyilatkozatára laconice nyomta reá a rövidlátás peesétjét, s Ghyecy remek előadását, mint nem időszerűt, a párt papirkosarába dobta.

Szép, ritka megtiszteltetés. Ahoz azután igazán hallatlan türelem szükséges, hogy valaki az illető párt vezérbotját tovább is kezelje, ha a legsúlyosabb pillanatokban, a legfontosabb kérdésekben sem hajtanak intésére. Most már Ghyecy is elmondhatja: fájdalom! nincs semmi új a nap alatt!

A bírálatot, kivált ha az éles, és gyöngönkre talál, eltűrni vajmi bajos — ezt nem tagadjuk; hanem egy párttól mindig többet várhatunk, követelünk, mint egyesektől; ezért a balközép-párt a Ghyecy által szeme elébe tartott keserű igazságokra csak úgy adott volna illő viszhangot, ha a jobb utra, a pártok kibékítése útjára tér, büszkén mutatván fővezérére: bölesen szólász, te a miénk vagy, utánad indulunk; e helyett így szóllottak fényességükhöz: eredj félre az utból, nem tudod mit és mikor kell tennünk!

Ghyecy oly szerényen szólott pártjához, hogy az csaknem kérelemszerű; a szerénység talán megbocsátották neki, de böleségével élni nem kívánnak. Hát ha ez volt a Sybilák utolsó könyve?!

Ghyecy legelőbb is óva inté pártját a politikai következetesség tulbecsülésétől, államférfiúi érzeke sugalta, hogy a változó körülmények szempontjából ez a legnagyobb következetlenség fajulhat; ezért ő, ki „mindaddig“ alárendelte nézeteit pártja nézeteinek, míg eljárásától sikert remélhetett — ma így kiált fel: „e reményem meghiusult, s azért ugyanazon okból, a melyből eddig hallgattam, most nyilatkoznom kell.“ Ha ezt ily határozottan egy Ghyecy teszi, akkor bizonyára fontos okok indítják őt erre, a mint-hogy hangsúlyozza is, hogy az általa elmondandók „igaz meggyőződés“nek ki-folyásai.

S miből áll Ghyecy ez „igazi meggyőződése? Abból, —

„hogy a mostani országgyűlési pártállás sok tekintetben káros a haza közügyeinek elintézésére nézve.“ — s —

hogy nézete szerint a „hajnak orvoslásáról“ kell gondoskodni. —

Ghyecy nem osztja azok nézetét, kik az 1867-ki kiegyezést általánosságban rosztalják. Az „akkori körülmények között“, midőn a kiegyezés létre jött, azt hitte, hogy a balközép által elfoglalt állásponttól „sikeresen fognak közreműködhetni“ a kiegyezés hibáinak kijavítására, — a „reform-kérdésekben pedig a Deák-párt egy részével egyetértve“ kedvező eredményeket vihatnak ki; most meggyőződött arról, hogy a jelen „országgyűlési pártállás mellett, nemesak a kiegyezés létező hiányai nem javíthatók s a reformkérdések helyesen meg nem oldhatók“, hanem újabb megszorításoknak, reactionak nézhetünk elébe.

Ugyanis a Deák-párt meg van győződve arról, hogy „a kiegyezés megdőltevel egyszersmind a haza jólléte és fenállása is veszélyezve van.“ Ghyecy ugyan még a kiegyezés megszűnte utánra is „képzeli“ — „reményli“ jobbat is (de kevés biztosíték az, midőn még egy Ghyecyhez hasonló államférfi is csak a „képzelt“ és „remény“ pókhálószálaiba fogantozik!); de „kénytelen azt is bevallani, hogy a sokszor említett kiegyezés rögtön, s egészbeni megsemmisítésének esetében hazánk, nézete szerint, hasonlítana a hajóhoz, mely némi biztosságot nyújtó révpártból iránytű nélkül kiindulva a sik tengerre, bejuthat kedvező körülmények közt (ezeket sem a „képzelt“, sem a „remény“ nem idézheti elő, annál kevésbé biztosíthatja) — más biztosabb révpárba, de igen könnyen, s valószínűleg el is merülhet a tenger hullámai közt.“

E helyen, mintha csak Deák Ferenczet hallanók; esakhogy a mi böles vezérünk, kit pártja nemesak meghallgat, de követi is, ezt úgy fejezte ki: hogy a haza sorsával köczkázni bűn lenne — nem szabad.

Ghyecy hosszasan fejtegeté és kimutatta, hogy míg a balközép a kiegyezést támadja meg, a Deák-pártnak természetesen védelmezni kell azt mindenáron. Miért kellene pártjának álláspontján változtatnia, erre

nézve a reformkérdéseket is felhozza. Különösen kiemeli, hogy míg az oppositio álláspontja nem változik, az erdélyi részek közigazgatása nem javulhat, sem a kis házak birtokosainak és a kisebb iparosoknak sorsa; hangsúlyozza, hogy a ferde pártviszonyok miatt a felsőház reformja nem létesíthető, s a visszaéléseknek sem lehet újat bevágni; egyuttal ujjal mutat arra, hogy:

„az ellenséges visszavonás az ország polgárai közt, mely már is nagy tért foglal a socialis életben, a szenvedélyek felerlérésével még inkább fokozódván, ha ezeknek hullámai valamely módon lecsillapítanunk nem sikerül, utóvégre is sajnálatos összetűzésre fajuland el.“ — s hozzá adja

„és mi mindezekben, jelen pártállásunkban nem segíthetünk.“ Hogy miért nem, azt is elmondja. A balközép — ugymond — azt szokta állítgatni, hogy a közjogi kérdéseket csak alkalmmal pendítette meg, s kevés időt vett el a reformmü haladásától; de Ghyecy szerint „a sulypont abban rejlik, hogy zászlóira a közjogi kiegyezésnek egyenes és határozott megtámadása levén kitűzve, közte, s a Deák-párt közt folyvást status belli létezik — a mia Deák-pártot állandó védelemre kényszeríti.“

Tovább elmondja Ghyecy, hogy a Lónyay ministeriuma megbuktatására a Deák-párt egyetlen része sem nyujthat segédkezet; ezért „közösen elfogadott elvek alapján“ pártcoalitiot ajánl, mely „csak compromissum által érhető el“, a pártcoalitio pedig „sem az egyik, sem a másik részről némi elv-áldozat nélkül nem történhetik meg.“

Ha Ghyecy imént ismertettet nyilatkozatával szembe állítjuk a balközépi, Tisza által iniált határozatot, mely Ghyecy felszólalását nem tartja időszerűnek, mely szerint elveinek bármelyik részét feladni nem szabad, sőt hiba lenne e felett csak tanácskozni is, — tisztába lehetünk arra nézve, hogy a balközép párt legfőbb vezérével elvben sept. 7-ke óta tényleg meghasonlott.

Legujabb táviratok.

London, sept. 10. A „Times“-nak egy berlini sürgönye jelenti: Ausztia, Németország és Oroszország a császárok találkozása után körjegyzéket fog kibocsátani, mely az összejövétel békés természetét fogja kifejtetni.

Zágráb, sept. 10. A tüzoltók tegnapi kirándulása Macimirba valódi népünneppé alakult, melyen ezer meg ezer ember vett részt. Az ünnepegy a diszesen kivilágított lövöldében tartott bálal végződött. — Az ellenzéki közegek ezen ünneppelylyel szemben — állítólag annak német jelleme miatt ellenséges állást foglalnak el. Az unionista lapok ellenben rokonszenvvel kísérik azt, kiemelve annak nem-politikai jellemét.

A „Narodny Novine“ ezt írja: Ha a társadalmi életben a német elem uralkodik, ennek oka első sorban azon bennszüült horvátok gondtalansága, kik minden oly intézmény elől kitérnek, mely munkát és valódi polgári áldozatkészséget követel.

Madrid, sept. 10. A Barcellonából Valenciába menő vasuti postavonat Tarragona és Tortosa közt egy töltés lecsuszamlása következtében lesiklott, ez alkalommal sokan ott lettek halálukat.

Országgyűlés.

A képviselőház sept. 10-iki ülése.

Elnök Gubody Sándor; jegyzők: Apponyi Albert, Lukács B., Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: Lónyay, Kerkapoly, Tisza, Pauler, Szlávay, Trefort és Tóth ministerek.

Korelnök felhívja a ház tagjait, hogy a ház elnökére adják be szavazataikat. A névjegyek olvasásánál Almágy Sándor, mint szavazata beadására először felszólított képviselő kijelenti, hogy „nem szavaz.“ — Deák Ferencz megjegyzi, hogy a szavazás czédulák által történvén, csak ezek adassanak be.

Az ezentul nem zavart szavazás eredménye: 303 beadott szavazatból nyert Bittó István 209 szavazatot, Várady Gábor 84, Ghyecy Kálmán 2, b. Simonyi L., b. Kemény Gábor, Somssich Pál, Pauler T., Zsedényi E., Korizmicz egyet-egyet, érvénytelen 3. Elnök ennél fogva Bittó Istvánt a ház megválasztott elnökének jelenti ki. (Eljenzés jobbról.)

Erre az első alelnökre szedetnek be a szavazatok. Eredmény: 300 beadott szavazatból nyert Perczel Béla 207, b. Simonyi Lajos 84, Bánó J. 4, Daniel P. 1, Bittó B. 1 szavazatot, érvénytelen 3. Ehez képest Perczel Béla a ház első alelnökének jelentetik ki, mi a jobboldalról éljenzéssel fogadtatik.

A másodalelnökre 282 szavazat adatott be, ebből nyert Bánó József 202, Tisza László 74, b. Simonyi, Popescu, Torma 1—1 szavazatot, érvénytelen 3.

Várady Gábor indítványára a 6 jegyzőre és háznapra egyszerre szedetnek be a szavazatok.

Eredmény: jegyzökké választattak relativ szótöbbséggel: Széll Kálmán (195), Mihályi Péter (195), Szeniczey Ödön (173), Tombor Iván (189), Wächter Frigyes (181), Kis Miklós (162).

A háznapra 276 szavazat adatott be; megválasztott Kovács László 193 szavazattal, Jankovics Miklós 78 szavazata ellen, egy szavazatot nyertek: gr. Lónyay Menyhért (derült) és Ghyecy Dénes. Három szavazati jegy üres volt.

A ház ekkép megalakulván, Gubody Sándor korelnök örömmel vesz búcsút az elnöki széktől, nem mivel teendői nehezebbek voltak, de mivel tapasztalta, hogy hibái, gyengései iránt a ház gyengéd és figyelmes elnézését volt alkalma tapasztalni, minek emlékéit híven meg fogja őrizni. (Általános éljenzés.)

Ghyecy Kálmán indítványára a korelnöknek jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatik.

Bittó István az elnöki székre lépven (mi közben jobbról élénk éljenzéssel fogadtatik) kijelenti, hogy a ház belé helyezett bizalmának annál inkább kötelességének ismeri az elnöki megtisztelő állás elfogadása által megfélelni, mert biztosan hiszi, hogy a tanácskozások részrehajlatlan, a ház méltóságának megfelelő vezetésére irányuló nehéz teendőiben a ház tagjai pártkülönség nélkül támogatandják. Végül jó indulatukba ajánlván magát, a király és haza elttése közt foglalja el székét. (Eljenzés.)

Elnök a t. ház további alakulása czéljából a bíráló, kérvényi, gazdasági, naplóbíró és számvizsgáló bizottságokra vélné a szavazatok beszedését, következtvén azután a mentelmi más bizottságok tagjainak megválasztása. (Helyeslés.)

Ghyecy Kálmán kérdi vajon e bizottságok tagjainak száma a régi marad-e Deák Ferencz azon megjegyzésére, hogy később lehet pótolni, megtartatik a régi szám.

Elnök felkéri azon képviselőket, kik két helyen lettek megválasztva, hogy nyilatkozzanak, melyiket kívánják megtartani; ő az abrudbányai kerületről mondott le, hol már új választás is van elrendelve. Deák Ferencz azt hiszi, hogy az új vá-

lasztások elrendelésével az elnök bizandó meg.
(Helyeslés.)

Mire az ülés 3 órákor véget ér.

Berlin, sept. 9.

A szerdára kitűzött udvari vadászat a pro-rammból kitorított. Ausztriai császár ő felsége Görliczen át egyenesen Bécsbe menend, s oda 12-én 2 órákor fog megérkezni. 11-én ő felsége még Berlinnek különböző nevezetességeit szándékozik megsejmelni. Ő felsége a Berlinben meghitelezett követek elfogadása után az osztrák követségi palotában az ott jelen volt Bleichröder titkos kereskedelmi tanácsost is bemutatatta magának gr. Károlyi nagykövet által.

A császári palotában tegnap adott ebédén az összes miniszterek, a követek, Moltke és Wrangel tábornokok is jelen voltak. Az ausztriai császárt ma teendő körútjában, a nevezetességek megtekintése végett, Hobrecht főpolgármester kísérendi.

A három külügyminiszter sem most, sem a közelebbi napokban nem fog közös értekezletet tartatni; a császárok találkozója tulajdonképpen katonai ünnepély természetével bír, melytől tulajdonképpen a politikai tárgyalások távol maradnak.

Gróf Andrassy tegnap este későn látogatóban volt Bismarcknál. Az értekezés egy óra hosszáig tartott. — Gróf Andrassyt a német koronaherceg meglátogatta.

Berlin, sept. 10. A három császár, a kir. hercegek és fejedelmek ma jelen voltak a Wustermarck mellett tartott hadgyakorlatokon; a sátrak alatt reggeliztek és délután tértek vissza. Gróf Andrassy a tegnapi udvari ebéd után Vilmos császár által külön kihallgatáson fogadtatott.

A „Pr.“-nek távirják Berlinből: Hg Bismarck — azon küldöttséget fogadva, mely neki Berlin város diszpolgári oklevelét átnyújtja — a küldöttségnek ezt válaszolá: Negondolják önök, hogy a császárok találkozásánál nagy politikai szándékok vannak háttérben. A császárok találkozója tisztán baráti ténye a három uralkodónak. A mit itt most önöknek mondok, nem terjeszhetik el önök eléggé. A találkozás minden esetre magában foglalja az új német birodalomnak elismerését, annak teljes mértékében; — azonban minden politikai célzások egyáltalában távol vannak attól. — Vilmos császár, illetelmességi tekintetéből az ausztriai császár iránt, nem kíséri el az orosz császárt a határszélig.

A berlini találkozás ügyében a felhivata-

TÁRCA.

Amerikai állapotok.

(A „Revue de deux mondes“-ből.)

Politikai tekintetben sajátságosabb nép az amerikaiaknál aligha létezik. Sajátságos viszonyaik, még sajátságosabb alkotmányuk s azon közszellem, mely ott uralkodik, kiváló érdeket kölcsönöznek a nép politikai életének.

Minden amerikai mint kész politikus születik, s a mi őt nemcsak a közszolgálat terén, hanem bármily szerény magánkörben lelkesíti, mi vágyainak könnyen elérhetni képzelte netovábbját képezi, az a köztársaság elnöksége. S e vágyat minden amerikaiban feltalálod, ki csak némileg hajlamot érez magában a közügyek iránt.

Pedig mily nehézséggel, mennyi bajjal jár náluk a legközönségesebb politikai műveltség megszerzése! Az elemi iskolák elő sem készítik tanulókat ezen ismeretekre, a középiskolák annál kevésbé, s így az amerikai tanuló kénytelen külön tanfolyamokat hallgatni. S ily oktatásra az amerikai szülők nagyon ritka esetekben költenek. Dolgozzék a fia önmaga, saját erejéből készítse elő önmagának az utat, biztosítsa kézi munkájával saját szerencsáját; s ezen elv annál szigorúbb alkalmazást talál náluk, mert önmaguk is saját emberiségüknek köszönik leginkább anyagi helyzetüket. Így azonban megtörténik, hogy a tanuló reászorul azon mesterségre, melyet gyermekkorában tanult, s azzal keresi meg azon költségeket, melyek tanulmányainak folytatására képezzé teszik.

És a kézi munkát megtaláljuk Amerika legkitünőbb államférfiai életútjaiban. Douglas, Fillmore, Lincoln, Johnson s annyi mások kézi munkájuk árán szerezték meg politikai műveltségüket. S nincs igaztalanabb szemrehányás, mint az vála, midőn egész Európa gunyolva hangoztatja, hogy Amerika egy szabót, egy asztaloszt ültetett el elnöki székbe. Nem mühelyükben keresték fel Lincolnt, Fillmore-t s a többieket polgártársaik, hogy az ország legnagyobb méltóságával ruházzák fel, hanem felismerték őket a hadsereg, a diplomácia, a törvényhozás s a legmagasabb hivatalok körében, hová önérejükkel emelkedtek fel s vívtak ki maguknak tiszteletet parancsító állást. Az észak-amerikai egyesült államok elnöke mindig kitűnő ember a közügyek egyik vagy másik terén.

Sajátságos, hogy viszonylagos kitűnőség bármely téren sokkal előnyösebb az elnökségre nézve, mint abszolút felsőség; az amerikai demáciát nem jellemzi a mi modern demáciáknak önmagát elragadó lelkesülése valamely tehetség iránt; lehet az ösztön, de lehet az okoskodás kifolyása

los P. C. Berlinből jól értesült forrásból következő távirati közleményt vesz: A „berlini császári napok megkoronázzák a gastein-szalburgi találkozás épületét. Nem annyiban, hogy nemzetközi szerződésekre vezetnek, melyekre nincs szükség, mert a három császári állam nem akar egy negyedik államot fenyegetni s nem is fenyeget, hanem a megnyílt Austria-Magyarország békés viszonyait Németországgal szemben szilárdítják. Az entente már magába véve akadályt képez orosz tendenciák követésére a keleten, de fokozza az általános békebiztosítókat az, hogy Oroszország tényleg belemegy a keleti kérdések elnapolásába. Ily értelemben Andrassy csak üdvözölhetette a császári találkozást, míg Bismarck ép oly készséggel vállalja el a közvetítő szerepet s mi sem gátolja többé a három hatalom szövetségét, ha ez concret szükségletté válnék.“

Szent-Gerice, aug. végén.

Egy észak-amerikai utazó fordult meg közöttünk, gr. Tholdalagi Victorinál, kit a népelet, gazdaságunk módja, a bortermesztés és baromtenyésztés kiválóan érdekelt. Mint minden utas, az unitarius esperest, tisz. Farkas György urnál állott meg. Reggel levén, szilviummal kínálta meg a házigazda és ludzsíros pirított kenyérral. A szilviumnál jobb az angol pálnka — ugymond — mert mi cukorral készültlen isszuk; a magyar ellenben természeti állapotában. A rövid falatozásra bor következt, 1866-beli asszuszióbor. Angolunk jól ivott belőle, s azt mondá róla: Vinum prestantissimum, igen kitűnő bor! Nekünk nincs ilyen borunk, tévé utána utazónk.

Ezután ifj. Gál Zsigmond és Boros Elek birtokos urak kíséretében a szőlőhegyet járta meg, bámult annak nagy kiterjedésén s dicsérte a művelést, de a gazdag termésű, korán érő fajokkal vegyítést és szaporítást nagyon ajánl. Hazajöttükben a templomba is betértek, hol isteni tisztelet tartatott. Ő puritánus felekezetű, érdekelte az, hogy itt is lát unitáriusokat. Amerikában magyar sok van — mondá — s nagyobbára a puritánusok közé térnek át.

Meglátogattuk a Csiporék ökreit is; mert tudni kell, hogy Marosszéken itt tenyésztik a legizmosabb ökröket, és pedig a Csipor- és Gálfiak. Meg volt leve az ökrök alakja és fajtája szépsége s arányos kővérsége által. Angliának szintén sok szép ökre van — mondá — de ezek is diszere válnak a székelyföldnek és székely szorgalomnak.

is. Az elnöki jelölt, ha kitűnő szónoknak, ügyes politikuskak, s erélyes kormányzó tehetségnek mutatja magát, ha nagy néptömeget szerzett magának, egyszer a kormányra jutva, — így okoskodnak — kivonhatná magát a pártirányadó befolyása alól, melytől hatalmát nyerte, és saját akaratát ténnyé irányadóná. A nagy ember dicsősége és hírneve tetszik a tömegnek; de személyisége mindig gyanusnak tűnik fel előtte. Az amerikaiak nagy embereiket minden lehető kitüntetéssel halmozzák el; minden alkalmat felhasználnak, hogy szenvedélyes tüneményeket rendezzenek dícsőítésére, — de azért nem választják meg a köztársaság elnökévé. Az előkészítő gyűléseken, melyek minden negyedik évben tartatnak, az államok küldöttei udvariasságból fel szokták inni szavazó jegyeikre az ország legnépszerűbb emberének nevét. Ez, ugyszólván, hagyományos szokás. De legfőbb gondjuk azután az, hogy e legnépszerűbb ember ne kapjon annyi szavazatot, mennyi elnökké választására szükséges. Ezen idő alatt a többség vezetői megállapítják a már előbb ezen állásra kizemelt egyénnel a jövő közigazgatás részletes tervezetét. Ez megtörténvén, a népszerű férfiak nevei eltűnnek a szavazójegyekről, s a kizemelt egyén neve iratik azokra, ki az egyezkedés folyama alatt bizonyára meggyőződött a felől, hogy az egyesült államok elnöke csak uralkodik, s partja az, mely kormányoz.

Az alkotmányt megtámadni, s annak alapját, s jelenlegi érvényét csak távolról is kétségbe vonni egy pártnak sem jut eszébe; bár nagyon kevés logika kell annak bebizonyítására, hogy egy 1776-ban kötött szerződés, mely az atlanti oceán partjának egy csekély szögletébe vonult maroknyi nép viszonyait szabályozta, 1872-ben nem kötelezi e nép 30 millió főnyi utódait, kik a félvilágot birtokolják. De az alkotmányt megtámadni hazaárulás volna, még ily indokolt alapon is; és pedig azért, mert e régi szabadalomlevél, melynek szelleme tényleg változik, a nélkül, hogy betűjén változtatni kellene, ép úgy megfelel az új amerikai nép társadalmi és politikai szükségseinek, mint megfelelt száz évvel e előtt az angol gyarmatok érdekeinek. E szerződés kimondja elvileg a jogok és köteleességek egyenlőségét mindenkire nézve.

Alkotmányuk a törvényhozás tekintélyén és hatalmán alapszik; a végrehajtó hatalom a lehető legkisebb mértékben van a kormány kezeiben. A szabaddá és souverainné decretált állampolgár átruhazza e minőséget az általa választott képviselőre, s e képviselő összesége képezi a souverain nemzetgyűlést, s a congressus hivatása vagy közvetlenül, vagy jogátruházás útján a souverainitás jogait gyakorolni. A végrehajtó hatalom egy elnökre ruházott, ki minden négy évben választatik; alatta áll a közelet minden terén kezdeménye-

Távotakor névjegyét hagyta a vendégszerető esperestnél, mire a név volt megszve: Charles Grace. Lakása Newyorktól 300 angol mértföldre van Messachusati-státusban; magyarul annyit tud: Köszönöm, Isten áldjon meg!

r. l.

Külföldi hírek.

Az oroszoknak ázsiai birtokukban meggyűl a bajuk, két oldalról fenyegeti az orosz uralmat veszély. Egyfelől jelentik, hogy a bokkara emir legidősb fia, Abdel Melikán, ki atyja politikájával elégedetlen, az ellen felázadt s serget gyűjt Kásgárban. A herceg, ki nem nézheti nyugodtan az orosz uralomnak közép Ázsiában meggyőződését, erősen unszoló atyját, hogy lépjen be a Khiva uralkodója által indítványozott ligába. De ez utóbbi, ki teljesen orosz befolyás alatt áll, fia unszolásainak határozottan ellentállott. Erre a fiatal emir elhagyá az országot és Kásgárba ment, hol sereget gyűjt. Mely feladat rá nézve meg van könnyítve, azon körülménnyel fogva, hogy ő a kásgári emir veje. Ezzel egyidejűleg az afghan főnök, Sir Alikán, nagy összeg pénzt küldött a toborzónak, s még hozzá azon ígérettel biztatá, hogy mintegy 6,000 emberből álló segítséget fog számára küldeni. Mint-hogy még emellett a Khivai kán is, ki egy rendkívül ravasz ember, kéz alatt segíti „Bokkara megmentőjét“ mint a nép Abdel-Melech-Kánt nevezgetni kezdi, nagyon valószínű, hogy ez utóbbi nem sokára dolgot fog adni az oroszoknak. A közép ázsiaiak ez okból nagyon izgatottak s Oroszországgal való közlekedéseikben sok akadályt gördítenek. — Másfelől a Kaukasusból jelentik, hogy csecczenek forrongnak s hogy egy részük már fegyvert is ragadott; egy ezredest s két tisztelet meg is ölték már; követelték, hogy Törökországba engedjék őket kivándorolni.

A „Spenersche Ztg.“ pétervári levelet közöl, melynek írója mint igen örvendetes és nagy horderejű körülményt emeli ki, hogy a császár a kozák-hetmännökhöz tartott beszédében erősen hangsúlyozta a béke szükségességét. — Levelező szerint a béke volna az orosz nemzet legfőbb óhajta. „Az orosz népben — mondja a többi közt — miként a németben, csak úgy lehet harcias hangulatot keltetni, ha meggyőzzük arról, hogy legfőbb javai forognak kérdésben; ekkor felemelkedik a haza vagy vallás megvédésére. Van azonban egy csekély töredéke az orosz népelemnek, mely e tekintetben

zési joggal felruházott képviselő-testület, mely két évre választatván, diktatóri hatalomná nem fajulhat; mellette áll — mint mérséklő elem — a senatus, melynek mandátuma hat évre terjedvén, kétszer áll új elnökkel, s három izben új képvisellel szemben. Ezen tervezet szelleme élteti a szerződés holt betűjét.

A köztársaságmai aklakja, a mi a területet illeti, az 1847-ki mozgalmokból veszi eredetét. Ezen időben lépett be az amerikai társadalomba mint új elem, a katonaság. Ez időben kezdték a fegyvereket tökélyesíteni, újak feltalálására vetettek magukat, s eljöttek hozzánk Európába tanulmányozni a háborút. Midőn azután már jól megtanulták a katonai tudományosság vívmányait, nem levén ellenséges szomszéd nép határaiton, önmagukon s egymás között próbálták meg Európában gyűjtött ismereteik alkalmazását. A Déli-Államok, melyek Texas, California s a csendes óceán területeinek elfoglalása óta az Egyesült-Államok központját képezték, a helyet, hogy azok legszélsőbb határait jelölték volna természetszerűleg, területi nagybodásuk folytán nagyobb befolyást is igényeltek maguknak a közügyek vezetésére s eláróztották a szerzett területet rabszolgákkal. Az északiak ezt azzal viszonozták, hogy előléptették a rabszolgák megszökését, s a szövetségi törvényellenére vonakodtak azokat kiszolgáltatni. Ez időben végződött Buchani a elnöksége, mely a két nagy párt egyezményének kifolyásává volt. Utána Lincoln, a rabszolga ellenes párt jelöltje választatott meg a köztársaság elnökévé. Ez nyílt hadüzenet volt a rabszolgasági intézménye ellen. A Déli-Államok saját területükön belül állami önállóságukra hivatkoztak, az Északi-Államok a kor követelményeire. És kitört a háború, mely a déliek leigazásával végződött. Három millió rabszolga melyek, tartását az alkotmány biztosítja a délieknek, szabaddá tétetett. Ezzel az 1776-ki alkotmány tényleg megsértetett; de ez volt a nép akarata, melynek a congressus kifejezést adott, a hol a 24 győztes állam képviselője ült.

A háború az amerikaiaknak 13 milliard frankba került. Az arany elveszté relativ értékét, s minden cikket emelkedett, a minék visszahatását ma is érezzük Európában; de az ország roppant gazdagsága helyrehozta a háború által ütött sebeket, s ma Amerika a hatalom, fény és erő tetőpontján áll. Az egyesülés azóta Észak és Dél között megtörtént s az amerikai nép saját belételenek rendezésén és állami lételének megerősítésén működik lankadatlanul.

Az egyesült államokban a respublica azóta az egész nép nemzeti és jogos kormánya. Nem a megtelepítés eredménye, nem kiegészítő eszköz az ott, hanem az egyedüli kormányforma, mely a nemzet

a nagy oroszoktól igen eltérő hajlamokat táplál; értjük: a többnyire Kis-Ázsiából eredő kozákokat, kik századokon át saját kezükre viseltek háberut a lengyelekkel, tatárokkal, törökökkel s más népekkel s olykor nyugat felé igen messze nyomultak elő; ők a háborút a háboru miatt kedvelik. Mióta orosz uralom alá kerültek, a kormány erőlyesen fékezi őket, a kalandos hadjáratok véget értek, de fenmaradt a traditio őseik hőstetteiről s azért még folytonosan újabb háborúkról álmodnak, feledve, hogy időközben a hadviselési mód gyökeresen átváltozott. E néptörzs az egyedüli, melynél a háboru (bár ki ellen, az mindegy) népszerű lett volna s azért kétszeres fontossággal bír, hogy a császár a kozák hadsereg képviselői előtt a politikai látkör fellegetlen voltára utalt, s ép előttük hangsúlyozá, hogy állandó békét óhajt, s hogy e célra közreműködő utat tesz külföldre.“

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, sept. 12.

— **A deakpárt vezérferfiái**, mint a „Ref.“ értesül, és azok, kik a parlament munkáiban e pártból előkelőbb szerepet hivatván vinni, szükebb körű tanácskozást tartottak, melynek tárgyát a baloldali szombati határozata képezte. A tanácskozáson általános kifejezést nyert a nézet, hogy addig, míg az ellenzék közjogi természetét megtartja, a Deák-pártra nézve a helyzet nem tekinthetik megváltoztattnak, s e szerint Tisza Kálmánnak a baloldali kör által elfogadott indítványával szemben a Deák-párt nincs azon állapotban, hogy bármilyen lépéseket tegyen oly irányban, minőre ugyanazon indítvány indirekt fölszólítást tartalmaz. Szóba került a tanácskozásban a delegáció-választás is és kifejezést talált a nézet, hogy a delegátusok ezentul is mint eddig, a Deák-párt soraiából válassztassanak.

— **Az 1873-ki hadügyiköltségvetés** egy bécsi katonai szaklap szerint következő főtételeket tartalmaz: Rendes szükséglet 90 049,310 ft. összesen 3 618,510 ft-tal több, mint azon összeg, melyet a delegáció hasonló czélokra az 1872 évre megszavazott. A rendes fedezet összesen 4 millió 949,310 ft. A delegációnak tehát épen 86 millió fedezetről kellene gondoskodnia. Az összes rendkívüli szükséglet az 1873. évre 11,205,072 ft-tal tesz.

— **Hidutezában** a járda lerakásával gyorsan haladnak. — Bizony nem árt ha sietnek: mert a mostaninál silányabkat nem lehet képzelni.

politikai, anyagi és szellemi szükségleteinek megfelelő. Mindenütt, hol hasonló területi, nemzeti, művelődési viszonyok vannak, csak e kormányforma alkalmazható sikerrel és állandóan, a hol az említett feltételek csak részben vannak meg, a köztársaság felállítására kevés sikert ígér. A latin faj volt az kétségtelenül, mely legelőször kísérle meg életbeléptetni a köztársasági kormányformát, de öröklött nemzeti intézményeik, köz és magán erkölcsök nem igen kedveznek ezen intézmény megszilárdulásának. Az amerikai társadalom tisztán democraticus. Európában azonban általában majd minden nemzet nélkülözi azon elemeket, melyek egy hatalmas democratia fejlődését biztosíthatnák. Az európai államok polgárainak legnagyobb része democrat, ha nem önmagáról van szó, de aristocrata marad örökké, ha saját személye forog szóban. S e népek hagyományai még nagyobb ellentétben állanak a respublica elméletével. Az amerikai alkotmány a törvényhozási rendszerre van alapítva tisztán, mely a végrehajtó hatalmat is magában foglalja; az európai államok alkotmányai a végrehajtó hatalom elméletén fejlődtek ki legnagyobb részt; az amerikaiak nevelési és oktatási rendszere kezdettől fogva a hasznos és gyakorlati ismeretek megszerzésére volt irányozva, az európai nevelési rendszer a szépművészetek, tudományok és költészet karjain haladt üsdököl fogva. Náluk a kormány részese mindenki. Európában a kormány gyakran monopolum; náluk a társadalom erkölcsi őre a törvény, Európában nagyobbára tekintély. A háboru náluk csak akkor népszerű, ha anyagi haszonnal jár; nálunk elég, ha az dicsőséget szerez. Szóval az amerikai el azért, hogy dolgozzék, nekünk európaiaknak dolgoznunk kell azért, hogy élhessünk.

A munka, minden képzelhető nemében, a társadalom minden terén, a társadalmi osztályok mindegyikében, ez képezi az amerikai társadalom alapját, az egyén és nemzet szerencséjének és boldogságának okát és motorát.

Az amerikai alkotmány a nép jólétének, társadalmi és erkölcsi életnézetének kifolyása, eredménye s az amerikai alkotmánytörténelem igen érdekes adatokat nyújt a figyelmes szemlélőnek azon kérdés megfektetésére, vajjon minő az eredmény: ha a nemzet erkölcsi önérzete és műveltsége hozza létre alkotmányát, vagy ha az alkotmány teremti meg a népet kebelében a társadalmi és politikai erkölcsöket.

Az Egyesült-Államok hatalmi állása népeinek socialis fejlődésétől feltételeztetik. — Nálunk a társadalom újja alkotására volna szükség legelső elemében, ha valaha el akarnók érni a fejlődés azon fokát és sajátságosságát, mely az amerikai politikai viszonyokat jellemzi.

— **Pénteken** az ittenisorezred a m. kir. honvédséggel egyesülve, nagy hadgyakorlatot tart a Szent-Györgyi-hegy aljában elterülő térségen.

— **Műsora** a folyó hó 15-én a „Nemzeti színházban” Huber Károly a pesti nemzeti színház és nemzeti dalkör karnagya és fiai áltai, Sipos Antal zongoraművész közreműködése mellett rendezendő hangversenynek. I. Szakasz. 1) „Dalma magyar” nagyváradi versenydal Zimai Lászlótól, Huber Károly karnagy vezetése mellett előadják a „Kolozsvári Dalkör” és „Hilária” egyletek. 2) „Hangverseny” Beriotól, hegedűn előadja Huber Jenő. 3) Magándal, a „Proféta” című dalmű 2-ik felvonásából, éneklő Gyulay Jolán k. a. 4) a „Tre Giorni” Pergolesétől; b. „Musett” Offenbachtól, gordonkán előadja ifj. Huber Károly. II. Szakasz. 5) Nagy ábránd Mendelsohn „Nyáréjálom” című művéből vett motívumok fetett zongorán előadja Sipos Antal ur. 6) „Reverie” Viextempól, hegedűn előadja Huber Jenő. 7) „Capriccio” Schubertől, gordonkán előadja ifj. Huber Károly. 8) a. Walzer, Chopintól; b. Polka. Rubinsteinől, zongorán előadja Sipos Antal ur. 9) „Hunyadi László” ábránd, hegedű kettős, szerző Huber Károly, Geigenbauer József ur zongora kíséréte mellett előadják szerző és fia Jenő. 10) „Szabadságdal” férfi négyes, a nagyváradi orsz. dalárünnepélyre írta Huber Károly, a szerző személyes vezénylete mellett előadják a „Kolozsvári Dalkör” és „Hilária” egyletek.

— **Nagy tűzijátékot** rendez Szabó Lajos vasárnap a sétatéri tavan, a programot holnap megismertetjük.

— **A Kolozs-dobokamegyei néptanítók** tegnapelőtt az itteni ev. ref. főtanoda nagy termében előérkezletet tartottak, a melyben az egylet nyilvános ülésén felmerülő, tárgyak vitattak meg előleges. Így sokáig folyt a vita azon kérdés fölött, vajjon csatlakozik-e a kolozs-dobokai néptanítók egylete az országos néptanító-egyleti szövetséghez? nem lenne-e célszerűbb ha az erdélyi részi néptanító-egyletek egyesülnének egy szövetségbe? — Erősen megvitatták továbbá azt is, hogy kiket válaszsának a bizottmány tagjaiul a visszalépő tagok helyébe, minthogy ezután a választmány tagjainak több és fontosabb teendőik lesznek, így p. o. egy saját szaklapot is fognak kiadni „Család és Iskola” címmel. Végül miután az egylet tisztviselőiul az ajánlatoknak névsora megállapított volt, felszólítottak a tagok, hogy a másnap, az az f. hó 12-én tartandó nyilvános közgyűlésen a tanácsház nagy termében, úgy az azután következő közében a városi sörházban, végül a délutáni kiránduláson a kolozs-monostori gazdasági intézet megsemlélésére minél számosabban megjelenjenek.

— **Circus.** Tegnap este ritka műclv kinálkozott a lovarkörbe betodult sokaságnak. — Derssin ur rég nem állította annyit izléssel és gondallal össze a műsorozatot, melynek több szaka különös figyelemre érdemes. — Először is dicsérettel említhetjük meg, a mindig általános érdekeltiséget keltő fiatal Henryt, kinek meglepő ügyességgel s bátorsággal végzett művészi fordulatait és ugrásait, majd a „saltomortale” tempóban tett kör ugrások — nagy tapsvihart idézett elő. — Igen meglepő volt Asmus és Oreste urak bátor és hajmeresztő „lég-testgyakorlata”, melyet a kifeszített létrán sok ügyességgel hajtottak végre. — A mi a legzajosabb hatást keltett — különösen a karzat comicum iránt érdeklődő közönség előtt — Ferró és Emil urak tréfas, s elég pikáns bohózatos táncza, mely a karzat kíváncsiára újratartott. Egyébiránt ezt mindig szívesebben megnézük, mint a sok egyéb apró mutatványokat: pl. a „bukfenczezők” czigánykerekeit. — Végül — mit legelőbb kellett volna említenünk — Páry Zsuzsanna k. a. nyeregtelen lovan végzett csinos s vonzó mutatványaival kielégítette a közönség várakozását, — mely virágcsokrokat és tapsvihart előlegezett, a kecses jutalmazandónak. — Meglepően sikerült a tüzesső közt lovagló fiatal igazgatónő végmutatványa „Norma” angol telivér lovon, mely a tűzszikrák közt semmi félnéliséget sem árult el. — Az est egyik fénypontját — mely legnagyobb élvezetet szerzett, Salamon János jeles népzenezőnk társulata által, az ügyes technikával és vonzóan előadott hangverseny darabok képezték. — Közönségünk zenészeinknek — kik a lovarkör közepén engedték szólni varázs hegedűjüket, — tapsviharral fizetett. — Az előadás 10 órakor végződött.

— **Thiers ur violacsokra.** Thiers ur már 20 év óta ismeretlen egyéntől violacsokrot kap ajándékba, e virágcsokor mintha csak boszorkányság által jutott volna oda, minden reggelén vagy a hálószobájában levő kemenczén vagy az ablakpárkányon szemléltethető. Daczára a legszorgosabb vizsgálatoknak, még eddig nem sikerült az ismeretlen ajándékozót, e gyöngéd figyelem okozóját felfedezni s még meglepőbb, hogy 1852. decz. 2-án is, midőn Th. urat elfogták, ott találta a virágcsokrot ablakán. Th. ur lemondott róla, hogy az ajándékozót valaha felfedezhesse.

— **Öngyilkosság félelemből.** Az „Opinion”-nak írják Antwerpenből: Nemrég a Scheldeből egy fiatal 19 éves leány hulláját halázzák ki; erre a hullára aztán a kórházban ráismer-

tek s megtudák a tett indokát is. A szerencsétlen leány ugyanis még az nap úgy nyilatkozott, mikép életének véget vetend az okból, mert anyja szemrehányásokat tett neki azért, mert topánkáit igen gyorsan használta el.

— **Értesítés** A földmívelési- ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszterium a kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézetnél a jövő 1872³/₄ tanévre betöltendő állami alapítványos helyeket a következő folyamodóknak adományozta: Ravasz György, Zsigmond Márton, Bálint Domokos, Asztalos János, Szilágyi Lajos, Szász Ferencz, Bene Elek, Salamon Mózes, Godolán János, Mezey Sándor, Székely Dénes, Bertalan József; — a szabályhelyekre pedig Szeitz Lajos, Szánthó Elek, Fortuner József, Szabó Lázár, Nagy Gábor, és Bíró Géza folyamodókat nevezte ki.

— **Zenebarát kéményseprő.** Egy Manitouacban, É.-Amerikában, megjelenő lap a következőket írja: „Fáskeneuer zenebarát kéményseprő ur Berlinből, ma reggel kezd el műveleteit városunkban. Ezen ur nemcsak a kéményeket söpri tisztára, hanem még e kívül a legmagasabb álláspontról trombita-hangversenyyel is kedveskedik; igen szép dalokat fu, t. i. trombitáján, melyet Steinmetz tábornoktól kapott ajándékba a francia háboru alkalmával mutatott hősie magatartásaért.” Említett zenebarát és kéményseprő ur műveleteinek sikeressége fölől, az ottani lapok mit sem jelentenek.

— **Sirkert elárverezése.** A ritkaságok közé tartozik mindenesetre azon eset, midőn egy temető, a nyugalom székhelye lármázó, csak a nyereségre gondoló üzletemberek tanyájává válik. Ez történt a napokban a Bécs melletti meidlingi temetőben. Ezen régi temető már 10 évvel ezelőtt felhagyatott s erről a sirhantok és krypták tulajdonosai vagy a rokonok tudósítottak is a végből, hogy a hullamaradványok, illetőleg a keresztek, sírkövek stb. még kellő időben szállíthatassanak át az e célra kijelölt új sirkertbe. De daczára e tudósításnak s többszörös nyilvános felszólításnak, sokan nem gondoskodtak; az így hátrahagyott holmik, mint keresztek, sírkövek stb. az illető községek által, melyek tulajdonosaiv azok váltak, elárvereztettek. Az árverezésre igen sok vevő jelentkezett; a sirkert bemenete előtt közepette egy ujon épült háztengernek ütötte fel sátorát az árverező bizottság, kikiláltották a kereszteket, melyeken a legszebb feliratok voltak olvashatók, ki a sírköveket s ezen a hátramaradtakat szeretete által felállított emlékek — idegen vevők kezébe kerültek.

— **Gyémánt és rubin felfedezések-ről** Kaliforniában irtak nem rég a lapok, e felfedezések úgy látszik füstbe mennek. Sanfranciscoból írják, hogy több drágakő árus és hírnévre szert tett ékszerész, amaz a kaliforniai bankban egy üveg szekrényben kiállított gyémántokat, melyek összesen 300,000 dollárra voltak becsülve, érték nélkül kwarcz daraboknak s a rubinokat egyszerűen gránátoknak nyilváníták s úgy nyilatkoztak, hogy egész gyűjteményért nem adnának többet 10,000 dollárnál. Az e nyilatkozatra következő napon a kiállított megszünteték s a közönséget szemlére nem bocsáták. Ezen egész Arizona-féle gyémánt historia arra volt számítva, hogy szédelgésre alapított társulatok részvényeit jó áron elárúsihassák. Több newyorki lap, úgy látszik, hitelt adott a gyémánt történetnek, csak a „Philadelphia Ledger” volt az, mely bumultat fejtezte ki a fölött, hogy oly emberek, kik zsebeiket gyémántokkal tele tömhetik, oly keresztyéni jószággal mikép még másokat is felszólítnak az osztozódásra. Ezen szédelgő társulatok ügynököket küldtek ki Európába, kik a gyémánt kutatásra részvényeseket szerezenek. Csinos adalékkal szolgál a „Times” ezen gyémánt ügyszó, az nem egyéb mint londoni gyémánt kereskedőház átirata az említett laphoz, melyben elbeszéli, hogy mintegy 12 hóval ezelőtt két amerikai lépett kereskedésükbe, kik csiszolatlan nyers gyémántokat és rubinokat óhajtottak látni. Kérdéseikből és megjegyzéseikből kivettk, mikép az általuk vásárolni szándékolt drága kövek tulajdonságairól épen semmi ismerettel sem bírnak, ez okból késtünk a gyémántok megmutatásával, de midőn az említett két amerikai egy londoni ismert bankház hitelpapirait mutatá elő, ekkor többé nem vonakodtunk. Azok nem ügyelve sem a sulyra, sem a minőségre, csiszolatlan gyémántokat 1,495 font sterling értékben válogattak ki s nekünk angol bankjegyekben fizettek. A hét folytán újból bekopogtattak s megint illetén csiszolatlan ékköveket vásároltak 3,000 font sterling értékben. A legnagyobb gyémánt sulya 7 és 8 karat közt ingadozott, a mi az Arizonában felfedezett legnagyobb gyémánt sulyával megegyez. A tény, hogy a vevők a gyémántok és rubinok minőségét és tulajdonságait egyáltalán nem ismerék, már akkor azon gondolatot keltett bennünk, hogy e drágakövek a bevalott cézról egészen elütő terv kivételére fognak felhasználtni, s így tehát mi nem fogunk csodálkozni, ha a mi nyers rubinaink és indiai gyémántjaink valahol Kaliforniában Arizona gyémánt-rubin mezein fognak feltűnni s itt Londonban mint valódi kaliforniai gyémántok elárúsiatni.

— A magyar főrendi ház által megválasztott delegátusok. Almássy György gr. 52; Andrassy Aladár gr. 51; Erdődi Sándor gr. 53; Hajnald Lajos 52; Inkey Nándor 51; Károlyi Gy.

gr 51; Károlyi S. gr. 51; Kéglevich B. gr. 48; Keglevich I. gr. 49; Mailáth Antal gr. kir. tárnokmester 52; Meszhil Victor b. 51; Mikes János gr. 53; Olteanu János lugosi püspök 51; Prónay Gábor b. 51; Szapáry Antal gr. 51; Széchén Antal gr. 52; Vay Lajos b. 50; Zichy Ferencz gr. kir. főajtónállómester 53; Zichy Nándor gr. 51; Zichy Ferraris Victor gr. pesti főispán 51. — Póttagok: Döry Lajos b. 52; Gyürky Abraham gr. nőtárádi főispán 52; Hunyady Pál gr. 52; Forgach József gr. 52; Máljevác Péter pozsegi főispán 52; Pallavicini Ede ögróf 52 százattal választattak meg. — Erre a mai ülés jegyzőkönyve hitelesítettén, az ülés eloszlott.

— Sajátságos egyenruhába öltözködött zenekar járja be Európa különböző városait; e zenekar tagjai azt állítják magukról, hogy ők a 11. cs. és kir. austriai hadsereg zenekarához tartoznak, s körutjukban Matuschesz nevű karnagyuk vezetése alatt hangversenyeket rendeznek. Jelenleg Londonba készülnek s a londoni osztrák-magyar követség titkár inti a közönséget, hogy ne engedje magát ezen csalók által rászedetni.

A kolozsvári lóversenyek sorozata 1872-re.

(Végo.)

Második nap. Vasárnap szeptember 22-én.

I. Kísérleti verseny. Indítványozta báró Bánffy Ádám, 1869-ben született lovak számára. Távoltság 1 mfd. Teher 105 ft, kanca és herélre 3 fttal kevesebb Erdélyen kívül ellátott 3 fttal több, félvérré 5 fttal kevesebb. Tétel 10 arany, bánat 5 arany. Egy évvel verseny előtt visszavonva 3 arany.

1. Br. Wesselényi Béla: Blitz-Major, ap. Thunderbold, an. Eugenia.
2. Ugyanaz: May-Fruit, ap. Torbilden-Fruit, an. May-Queen.
3. B. Bánffy Ádám: Tündér, ap. Virgilius, an. Titania.
4. Ugyanannak: Erdőszepe, ap. Bois Roussel an. Miranda.
5. Ugyanannak: Totidorka, ap. Bois Roussel, an. Thirza.
6. Gr. Bethlen Károly: Emma, ap. Bakator, pj. m.
7. Ugyanaz: Viola, ap. Bakator, sz. m.

II. Erdélyi díj. Futhat minden Erdélyben elletett és felnevelt félvér. Távoltság 3 mfd. Teher 4 évesre 125 ft, és 5 évesre és idősbre 130 ft. mére 3 fttal, egy 1000 ftos díj nyertesére még 5 fttal több. Tétel 100 ft, fele bánat. A tét- és bánatösszeg fele a 2-ik lovat illeti.

1. B. Wesselényi Béla: Etelka, id. pej. k. ap. Viola félvér.
2. Gr. Bánffy Ádám: Babám, id. p. k. ap. Gambia félvér.
3. Ir. Bethlen Sándor: Holló, 4. é. fek. her. ap. Bakator félvér.

III. Gátverseny. Futhat minden Erdélyben elletett és felnevelt ló. Távoltság. 2¹/₃ mfd. 9 négy-láb magas gáttal. Teher 3 évesre 120 ft, 4 évesre 138 ft, 5 évesre és idősbre 143 ft, mére 3 fttal, telivérre még 7 fttal több. Lóra, mely gát- vagy akadály-versenyben még nem indult, 5 fttal kevesebb. Üzleti lovar 7 fttal többet. Tétel 25 ft. Fuss vagy fizess.

1. Br. Wesselényi Béla: Drilindrindrin, id. sz. her. ap., Herdunst félvér.
2. Ugyanannak: Etelkája id. p. k. ap. Viola félvér.
3. Br. Bánffy Ádám: Babám id. p. k. ap. Gambia félvér.
4. Br. Bánffy György: Panna, id. sp. félvér ap. Pán.

IV. Egyleti díj. Futhat minden magyarhoni ló. Távoltság 2 mfd. Teher 3 évesre 100 font, 4 évesre 118 ft, 5 évesre és idősbre 123 ft, kanca és herélre 3 fonttal kevesebb, telivérre 5 fttal, 50 aranyos díj nyertesére 5, ennél nagyobb díj nyertesére 8 fonttal több. Erdélyen kívül elletett lovakra 10 fonttal több. Nem Erdélyben elletett, de egy éves korukban behozott lovakra csak 5 fttal több. Tétel 10 arany, fele bánat.

1. Br. Wesselényi Béla: Freudenau, 4. é. sg. k., ap. Buccaneer, any. Lotty.
2. Ugyanaz: May-Fruit, 3. é. p. k., ap. Forbidden Fruit, any. May-Queen.
3. Br. Bánffy Ádám: Tündér, 3. é. p. k. ap. Virgilius, any. Titania.
4. Ugyanaz: Erdőszepe, 3. é. p. k., ap. Bois-Roussel, any. Miranda.
5. Gr. Bethlen Sándor: Zsiván, 3. é. brn. m. ap. Sólyom félvér.
6. Gr. Sztárai János: Rubicon, id. p. her., ap. Arsenal, any. Sylph.

V. Államdíj 500 db. arany. Minden mén és kanca számára, mely magyar-osztrák birodalmi vagy németországi államlakós jóhiszemű tulajdona. Távoltság 3 mfd. Teher 3 évesre 104 ft, 4 évesre 125 ft, 5 évesre 133 ft, 6 évesre s idősbre 136 ft, mére 3 fonttal több, egy 3000 ft értékű verseny nyertesére 6, két ily vagy egy 5000 ft-nál nagyobb díj nyertesére 10 fonttal több. Angol és francia lóra külön 17 fonttal több. Tétel 20 ft,

fele bánat. Egy hóval a verseny előtt visszavonva 40 ft bánat. Tét- és bánatösszeg fele a másodikk lóé.

1. Br. Wesselényi Béla: Flieboat 4. é. p. m. ap. Gunboat, any. May-Queen.
2. Ugyanaz: Blitz-Major p. m., ap. Thunderbold, any. Eugenia.
3. Br. Bánffy Ádám: Tündér 3. é. p. k., ap. Virgilius, any. Titania.
4. Gr. Károlyi István: Primrose 3. é. srg. k., ap. Ostregar, any. Pauline.
5. Gr. Stockau Otto: Lanschütz 4. é. sp. m., ap. Blair-Athol, any. Izaricza.
6. Gr. Sztárai János: Lenke, 4. é. p. k., ap. Cotswold, any. Gipsy-Girl.
7. Gr. Szapári Iván: Comus 5. é. p. m., ap. Comprom, any. Miss-Letty.

VI. Vigaszverseny. (Handicap). Kötelező minden lóra, mely ez évben a kolozsvári versenyekre nevezve volt, kivéve a paripaversenyre vezetteket. Futhat csak olyan ló, mely ez évben e pályán nyertes nem volt. Távoltság 1 mfd. Tétel 50 ft, bánat 30 ft. Szeptember 5-ig jelentve 10 ft. Nyeres által kizárt lóra 20 ft.

1. Tisza László: Arabella, p. m. ap. Nyirbátor.
2. Ugyanaz: Brahmahputrah, p. k. ap. Nyirbátor.
3. Gr. Bethlen Sándor: Jelya sz. m. ap. Gr. Pirh.
4. Br. Wesselényi Ferencz: Littel-Polly bp. k. ap. Antor.
5. Br. Wesselényi Miklós: Palma, p. k. ap. D. Castor.
6. Ugyanaz: Duchesse kan. D. Castor.
7. Br. Wesselényi Béla: Etelka, id. p. k. ap. Viola.

8. Gr. Bethlen Sándor: Holló 4. é. fk. her. ap. Bakator.
9. Br. Wesselényi Béla: May-Fruit 3. é. p. k. ap. Torbilden-Fruit, a. May-Queen.
10. Br. Bánffy Ádám: Babám, id. p. k. ap. Gambia.
11. Gr. Bethlen Sándor: Carniol 3. é. srg. m. ap. Carniyal, an. Harizs.
12. Ugyanaz: Zsiván 3. é. br. m. ap. So-lyom.

13. Br. Wesselényi Béla: Blitz-Major 3. é. p. m. ap. Thunderbold, an. Eugenia.
14. Br. Bánffy Ádám: Tündér 3. é. p. k. ap. Virgilius, an. Titania.
15. Gr. Károlyi István: Primrose 3. é. s. k. ap. Ostriger an. Pauline.
16. Gr. Stockau Ottó: Herzog 3. é. s. m. ap. The-Duke, an. Lady-Bertha.
17. Br. Bánffy Ádám: Erdőszepe 3. é. p. k. ap. Bois Roussel, an. Miranda.
18. Ugyanaz: Tolidorka, ap. Bois Russel, an. Thirza.

19. Gr. Bethlen Károly: Emma, ap. Bakator.
20. Ugyanaz: Viola ap. Bakator.
21. Br. Wesselényi Béla: Drilindrindrin, id. sz. h. ap. Herdunst.
22. Br. Bánffy György: Panna id. sp. k. ap. Pau.
23. Br. Wesselényi Béla: Freudenau 4. é. sg. k. ap. Buccaneer, an. Lotty.
24. Gr. Sztárai János: Rubicon id. pj. her. ap. Arsenal an. Sylph.
25. Br. Wesselényi Béla: Flieboat 4. p. m. ap. Gunboat, an. May-Queen.
26. Gr. Stockau Ottó: Lanschütz 4. é. sp. m. ap. Blairathol an. Tearciza.
27. Gr. Sztárai János: Lenke 4. é. p. k. Cotswold Fypsy-Gryl.
28. Gr. Szapári Iván: Comus 5. é. p. m. ap. Comprom, an. Mis-Lotty.

A kolozsvári lovaregylet titkári hivatala

Bartha Lajos,
egyleti titkár.

Péchy-díj tiszteletdíj.

Handicap. Futhat minden erdélyi tulajdonos birtokában lévő ló. Távoltság 1 ang. mfd. Tét: 25 ft, bánat 10 ft. Urlovarok. Nevezési záridő sept. 19-én esteli hat óráig.

A nevezések egyleti titkár Bartha Lajoshoz főtér 2 szám intézendők.

Derssin lovardájában naponta esti 7 órakor

NAGY ELŐADÁS

folyton újabb műsorozattal rendeztetik.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Szeptember 11-ről. 5% metaliques 66.40 5% nemzeti kölcsön 71.40. 1860-ki államkölcsön 104.50 Bankrészevények 877. Hitelrészevények 339 20. London 108.90. Ezüst 107.60 Cs. kir. arany 524 1/2 frankos arany 870.—.

Földtérhermentesítési kötvények: Magyar 81. 75. Temesi 81.—. Erdélyi 79.50. Horv. Szlavan 84.—.

Felölös szerkesztő Sándor János.

